

Abstrakt

Diplomová práce *Teoretické problémy španělské lexikografie* seznamuje čtenáře s úskalími tvorby obecných výkladových slovníků. Práce má dva hlavní cíle.

Prvním cílem je shrnout nejčastější lexikografické problémy a pokusit se nalézt jejich uspokojivá řešení v praxi na základě analýzy významných odborných studií zabývajících se touto problematikou. Tyto problémy jsou v práci rozčleněny do dvou skupin podle toho, zda se vztahují k makrostruktuře (souhrnu slovníkových hesel), či mikrostruktuře (souboru informací o heslovém slově). Pokud jde o makrostrukturu, hlavním problémem je volba kritérií pro výběr slovníkových hesel. V současné deskriptivní lexikografii se jako stěžejní jeví kritérium četnosti výskytu lexikální jednotky v jazykovém úzu. Do makrostruktury obecných výkladových slovníků by obecně neměla být zařazována vlastní jména, své místo by v ní naopak měly mít produktivní afixy a afixoidy, frazeologické jednotky s vysokou úrovní idiomatičnosti, zkratky a často užívané neologismy. Práce se věnuje i problému rozlišení případů homonymie a polysémie a jeho důsledkům pro lexikografickou praxi. Kapitola věnovaná mikrostruktuře se pak soustředí především na problematiku formulace lexikografické definice, přičemž požadavek její srozumitelnosti pro uživatele je nadřazen požadavkům ostatním. Práce nabízí i přehled lexikografických údajů, které se týkají ortografie, výslovnosti, gramatiky, variantnosti jazyka a etymologie.

Druhým cílem práce je provést na základě získaných poznatků kritickou analýzu třech španělských obecných výkladových slovníků – *DRAE* (*Diccionario de la lengua española*; Real Academia Española), *DUE* (*Diccionario de uso del español*; Moliner, María) a *Lema* (*Lema - diccionario de la lengua española*; Battaner Arias, Paz) – a následně je mezi sebou porovnat. Z analýzy vyplývá, že *DRAE* je tradicí zatížený slovník s velkým počtem archaismů v makrostruktuře a často obtížně srozumitelnými definicemi. Jeho postoj k zařazování neologismů je konzervativní, najdeme v něm však velké množství amerikanismů. Amerikanismy naopak nezařazuje slovník *Lema*. Jedná se o ryze synchronní uživatelský slovník s kvalitně zpracovanými definicemi, který je otevřený zařazování neologismů a je vhodný pro běžné užívání nejširší veřejností. *DUE* je rozsáhlý uživatelský slovník charakteristický velkým objemem informací o kontextu užití lexikální jednotky. V jeho makrostruktuře nalezneme značné množství neologismů a regionalismů. Elektronické slovníky (*DRAE* ve verzi *on-line*, *DUE* na *CD-ROM*) jsou z hlediska uživatele obecně hodnoceny jako výhodnější než slovníky tištěné (*Lema*).

Klíčová slova

lexikografie, výkladový slovník, makrostruktura, mikrostruktura